

Dr hab. n. med. Krystyna Chrzanowska-Srzednicka (ur. 7 listopada 1922 roku, zm. 2 października 2015 roku)

Krystyna Chrzanowska urodziła się w dniu 7 listopada 1922 roku w Krakowie w rodzinie z tradycjami lekarskimi od dwóch pokoleń. Ojciec Ignacy Korab Chrzanowski, odznaczony za kampanię wrześniową Krzyżem Virtuti Militari, szef sanitarny okręgu AK Kraków, po wojnie był ordynatorem Oddziału Okulistycznego w V Wojskowym Szpitalu Rejonowym w Krakowie. Dziadek zaś był chirurgiem. Krystyna Chrzanowska szkołę średnią ukończyła w lipcu 1941 roku na tajnych kompletach, uzyskując świadectwo dojrzałości. Jednocześnie ukończyła Szkołę Administracyjno-Handlową Wyższego Stopnia i zaczęła pracować jako urzędniczka w fabryce Sucharda (obecnie Wawel SA). W tamtych latach brała czynny udział w walce z hitleryzmem – od połowy marca 1940 roku jako członek ZWZ. Ciężka choroba (zapalenie mózgu) i długa rekonwalescencja sprawiły, że przewała zarówno pracę, jak i działalność konspiracyjną.

Studia lekarskie rozpoczęła na tajnym uniwersytecie, kontynuowała je po wyzwoleniu na Wydziale Lekarskim UJ, w marcu 1950 roku otrzymała dyplom lekarza medycyny. Wkrótce potem rozpoczęła pracę w Klinice Chorób Oczu AM w Krakowie jako asystent i adiunkt Kliniki. Najpierw (do 1967 roku) pod kierunkiem prof. dr hab. med. Mariana Wilczka, a następnie (do 1976 roku) prof. dr hab. med. Heleny Żygulskiej-Mach. W 1954 roku uzyskała II stopień specjalizacji z okulistyki, a w 1963 roku stopień naukowy doktora medycyny na podstawie pracy pt. „Badanie ilościowe pola widzenia, ze szczególnym uwzględnieniem części obwodowych”. W październiku 1975 roku uzyskała tytuł naukowy doktora habilitowanego nauk medycznych na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Naczyniakowatość siatkówki w zespole Hippla-Lindau’a”. Była to jedna z największych monografii dotyczących tego ciężkiego schorzenia. Ponadto dr hab. Krystyna Chrzanowska-Srzednicka była autorką lub współautorką dalszych 54 prac naukowych o różnorodnej tematyce z przewagą problematyki jaskrowej.

Publikowała głównie w „Klinice Ocznej”, trzy nowatorskie prace zamieściła w „Klinische Monatsblätter für Augenheilkunde”. Dotyczyły one przestrzennego pola widzenia w przebiegu choroby zezowej w oku zdrowym i amblyopijnym. Opracowała też prekursorskie modele plastyczne prawidłowego pola widzenia dla barw białej, czerwonej i zielonej oraz modele pola widzenia w przebiegu jaskry. Najwięcej prac Krystyny Chrzanowskiej-Srzednickiej dotyczy jaskry, w jej aspektach diagnostycznych i terapeutycznych. Dążąc do poprawy leczenia w tej dziedzinie, Autorka podkreślała konieczność stworzenia w Polsce specjalistycznych placówek zajmujących się chorymi na jaskrę. Do odrębnej grupy prac Autorki należy zaliczyć publikacje na temat leczenia nowotworów wewnątrzgałkowych za pomocą pionierskich w owym czasie metod terapeutycznych, tj. koagulacją świetlną oraz napromienianiem kobaltem radioaktywnym czerniaka naczyniówki i siatkówczaka, a także pojedyncze prace kliniczne i poglądowe z innych dziedzin okulistyki.

Dr hab. Krystyna Chrzanowska-Srzednicka prowadziła też zajęcia dydaktyczne ze studentami Akademii Medycznej oraz szkolenia lekarzy specjalizujących się w okulistyce. Za pracę dydaktyczną i naukową dwukrotnie była nagradzana przez rektora AM, w 1975 roku została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi, a w 1984 roku Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Poza pracą w Klinice prowadziła w latach 1953–1962 gabinet okulistyczny Zespołu Leczniczko-Profilaktycznego dla Studentów Szkół Wyższych oraz działała jako konsultant okulista w II Klinice Chorób Dzieci AM w Krakowie. W marcu 1975 r. została specjalistą wojewódzkim w zakresie okulistyki. W latach 1976–2009 pracowała w Wojewódzkim Szpitalu Okulistycznym w Witkowicach: m.in. pełniła obowiązki ordynatora Oddziału Okulistyki Ogólnej oraz ordynatora Oddziału Chirurgii Oka. Nadal prowadziła równocześnie intensywną pracę dydaktyczną i naukową. Powstało wtedy około 20 kolejnych prac naukowych. Pod Jej kierunkiem wielu lekarzy uzyskało specjalizację z okulistyki.

Od 1959 roku była członkiem Polskiego Towarzystwa Okulistycznego, w latach 60. i 70. – członkiem Zarządu PTO, a następnie wiceprezesem Krakowskiego Oddziału PTO. Należała do Sekcji Retinologicznej Towarzystwa. Brała czynny udział w sympozjach Sekcji oraz zjazdach okulistów polskich. Do ostatnich tygodni życia uczestniczyła w posiedzeniach Krakowskiego Oddziału PTO.

Liczne sukcesy naukowe i dydaktyczne Pani Docent nie byłyby możliwe bez szczególnych cech Jej charakteru. Były to nadzwyczajna pracowitość, tolerancja, niespotykana skromność, życzliwość i „anielska” cierpliwość zarówno dla pacjentów, jak i uczniów oraz współpracowników, a także wyszukane poczucie humoru. Bardzo ważnym czynnikiem było udane życie rodzinne i nieustające wsparcie ze strony męża, mgr inż. Jana Srzednickiego, elektronika, kierownika działu konstrukcyjnego w zakładach Telpod w Krakowie. Powodem do dumy oraz inspiracją do dalszej pracy były też osiągnięcia naukowe i zawodowe dzieci Pani Docent. Syn, dr hab. Roman Srzednicki, pracuje w Instytucie Matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, córka natomiast, mgr Magdalena Zofia Srzednicka, ukończyła filologię hiszpańską oraz pedagogikę specjalną.

Pani Docent z wielką życzliwością interesowała się naszymi sprawami, nie tylko zawodowymi, ale też osobistymi i rodzinnymi. Wielokrotnie była naszą powiernicą i w miarę możliwości służyła pomocą. Była osobą bardzo towarzyską i dowcipną. Jej pasją, poza okulistiką, były góry, w szczególności ukochane Tatry. Po zakończeniu pracy zawodowej dalej utrzymywała kontakty z dawnymi współpracownikami. Zaszczycem i radością dla nas były Jej przyjaźń i obecność na spotkaniach, które co jakiś czas organizowała grupa zaprzyjaźnionych okulistik. Zapraszała też nas do siebie.

Nagła choroba sprawiła, że nie była obecna na ostatnim spotkaniu w październiku 2015 roku. Pozostało nam tylko serdecznie ją wspominać. W osobie Pani Docent Krystyny Chrzanowskiej-Srzednickiej tracimy wyjątkowego, mądrego i dobrego człowieka, znakomitego lekarza i przyjaciela.

Będzie nam Jej bardzo brakowało.

Pozostanie w naszej wdzięcznej pamięci.

Grono Koleżanek, Kolegów,
Uczniów i Współpracowników

Większość materiałów uzyskano z archiwum rodzinnego dzięki uprzejmości PT Jana Srzednickiego, męża Pani Docent, serdecznie za to dziękujemy.